

JEDNOLITY RYNEK CYFROWY UNII EUROPEJSKIEJ

Skutki transformacji cyfrowej Europy dla polskich przedsiębiorców

Warszawa, kwiecień 2023

Spis treści

1. PODSTAWOWE FILARY I ETAPY TWORZENIA JRC	2
2. KORZYŚCI PRZEDSIĘBIORCÓW ORAZ KONSUMENTÓW Z JRC	6
3. POLSKA GOSPODARKA W JEDNOLITYM RYNKU CYFROWYM	10
4. CO CZEKA PRZEDSIĘBIORCÓW I GOSPODARKĘ W ZWIĄZKU Z PRZYSPIESZONYM ROZWOJEM NOWYCH TECHNOLOGII?	15
5. PRZYSZŁOŚĆ JRC – SCENARIUSZE DLA POLSKI	17

Autor: **Zbigniew Gajewski**

Współpraca: **dr Bruno Surdel**

Publikacja została współfinansowana ze środków Komisji Europejskiej, jednak odzwierciedla jedynie stanowisko jej autorów. Komisja Europejska nie ponosi odpowiedzialności za zawartość merytoryczną opracowania.

Wprowadzenie

Jednolity Rynek Cyfrowy (JRC) UE to strategia mająca umożliwić swobodny przepływ osób, towarów, usług i kapitału w europejskim środowisku cyfrowym. To także jedna z dróg do wzmocnienia roli gospodarki europejskiej w dziedzinie technologii cyfrowych. JRC tworzą pakiet regulacji oraz programy finansowe, a efektem ma być usuwanie wirtualnych granic w UE, ułatwienie e-handlu transgranicznego i łatwiejszy dostęp konsumentów do transgranicznych treści internetowych.

Strategię tę po wielu konsultacjach Komisja Europejska pod przewodnictwem Jeana-Claude'a Junckera ogłosiła 6 maja 2015 r. Jej rozwinięciem są kolejne inicjatywy najważniejszych organów UE, będące reakcją na intensywny rozwój nowych technologii zmieniających globalną gospodarkę w cyfrową. Ten proces stale generuje kolejne wyzwania, ale też jest źródłem nowych wartości ekonomicznych i społecznych.

W tle tej inicjatywy trwa geopolityczny wyścig technologiczny między Europą, USA i Chinami. Jak na razie gospodarka europejska nie jest w nim liderem, tak jak Polska nie jest cyfrowym liderem w Unii Europejskiej. Jednak opisywane tu programy tworzą wiele możliwości, żeby ten stan zmienić. Przedstawiamy tu m.in. najnowszą inicjatywę Komisji, Parlamentu i Rady Europejskiej, jaką jest program Cyfrowa Dekada Europy. Integruje on i kierkuje rozmaite polityki unijne, aby skuteczniej wspomóc cyfrową transformację UE.

To opracowanie kierujemy przede wszystkim do przedsiębiorców w Polsce. Staramy się w nim pokazać, że Jednolity Rynek Cyfrowy oraz kolejne inicjatywy UE zmierzające do transformacji gospodarki europejskiej są dla nich szansą, z której warto skorzystać.

PODSTAWOWE FILARY I ETAPY TWORZENIA JEDNOLITEGO RYNKU CYFROWEGO UE

Jednolity Rynek Cyfrowy (JRC) to jeden z ważniejszych gospodarczych programów Unii Europejskiej. Jego celem jest stworzenie w granicach UE opartego na jednolitych zasadach, otwartego i konkurencyjnego rynku cyfrowego. Realizacja tego procesu polega przede wszystkim na usuwaniu barier dla przedsiębiorstw podejmujących scyfryzowane aktywności transgraniczne, jak e-handel, oraz ułatwianiu konsumentom dostępu do treści cyfrowych i usług w całej UE.

W SKRÓCIE

- Jednolity Rynek Cyfrowy Unii Europejskiej jest istotną częścią europejskiego rynku wewnętrznego.
- JRC ma zapewnić lepszy dostęp konsumentów i przedsiębiorstw do towarów i usług cyfrowych w całej UE, stworzyć odpowiednie warunki i równe szanse dla rozwoju sieci cyfrowych oraz innowacyjnych usług oraz zmaksymalizować potencjał rozwojowy gospodarki cyfrowej.
- Strategia JRC została ogłoszona w 2015 r., ale na pakiet regulacji określających jego zasady składają się akty prawne zarówno poprzedzające powstanie strategii JRC, jak i będące skutkami jej przyjęcia.
- Realne przekształcenie 27 krajowych rynków cyfrowych w JRC to proces, który nadal trwa.

Jednolity Rynek Cyfrowy Unii Europejskiej nie wystartował nagle. Jest on istotną częścią europejskiego rynku wewnętrznego, w którym obywatelom i podmiotom gospodarczym gwarantowany jest swobodny przepływ między państwami członkowskimi towarów, usług, kapitału i osób. Szybki rozwój nowych technologii sprawił, że korzystanie z niektórych z tych swobód stało się utrudnione. Tak było np. ze sprzedawaniem towarów w innych krajach za pośrednictwem Internetu. E-handel hamowały różne regulacje prawne dotyczące choćby odpowiedzialności sprzedawcy z tytułu gwarancji, dochodzenia roszczeń czy praw autorskich.

Dlatego po latach przygotowań 6 maja 2015 r. Komisja Europejska przyjęła [Strategię Jednolitego Rynku Cyfrowego](#), która miała trzy główne cele:

1. lepszy dostęp konsumentów i przedsiębiorstw do towarów i usług cyfrowych w całej UE;
2. stworzenie odpowiednich warunków i równych szans dla rozwoju sieci cyfrowych oraz innowacyjnych usług;
3. maksymalizację potencjału rozwojowego gospodarki cyfrowej.

Strategia JRC powstawała etapami:

- Najpierw Komisja Europejska przeprowadziła konsultacje społeczne i biznesowe w celu określenia priorytetów oraz wyzwań dla JRC.
- Następnie Komisja przedstawiła propozycje legislacyjne, w tym w zakresie ochrony praw autorskich, wolności przepływu danych, prywatności i ochrony danych osobowych, bezpieczeństwa sieci i usług cyfrowych.
- Po przeprowadzeniu przewidzianych w regulacjach unijnych konsultacjach aktów prawnych nastąpiło ich przyjęcie i wdrożenie w poszczególnych krajach UE.
- Teraz Komisja Europejska stale monitoruje i ocenia postępy realizacji Jednolitego Rynku Cyfrowego, aby zapewnić jego skuteczne funkcjonowanie i dostosowywać go do zmieniających się potrzeb i wyzwań.

DZIAŁANIA I FILARY JRC

W Strategii Jednolitego Rynku Cyfrowego zaplanowano 16 kluczowych działań w ramach 3 filarów.

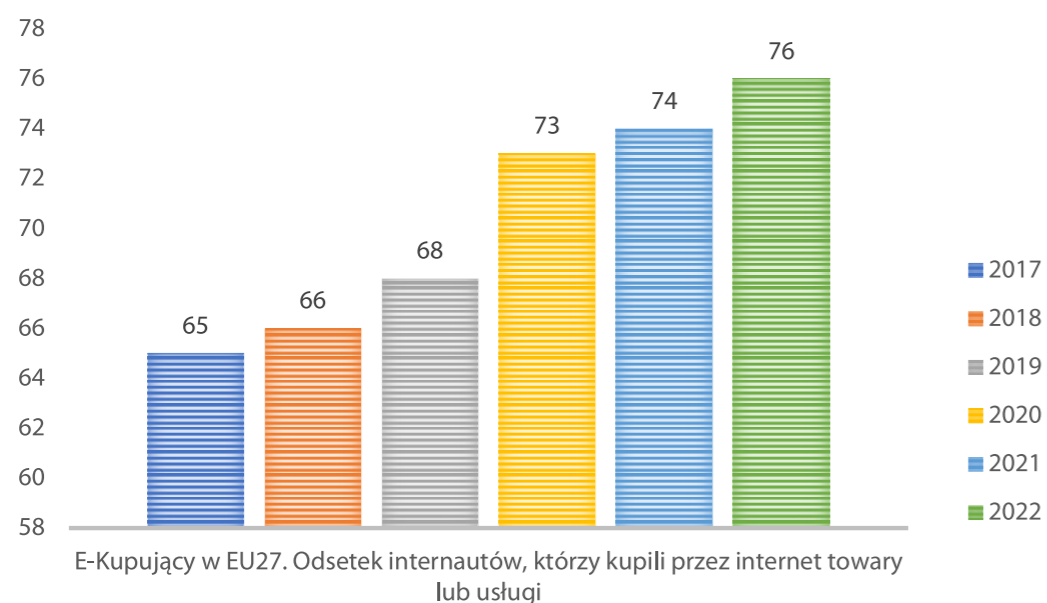
FILAR I – lepszy dostęp konsumentów i przedsiębiorstw do towarów i usług cyfrowych w całej Europie – obejmował takie kwestie, jak:

1. zasady ułatwiające transgraniczny handel elektroniczny, czyli przepisy UE dotyczące umów i ochrony konsumentów podczas zakupów przez Internet;
2. szybsze i konsekwentne egzekwowanie przepisów dotyczących konsumentów;
3. wydajniejsza i tańsza dostawa paczek;
4. położenie kresu nieuzasadnionemu blokowaniu geograficznemu – dyskryminacyjnej praktyce stosowanej ze względów handlowych, polegającej na tym, że sprzedawcy internetowi albo odmawiają konsumentom dostępu do strony internetowej ze względu na ich lokalizację, albo przekierowują ich do lokalnego sklepu z innymi cenami;
5. zidentyfikowanie potencjalnych problemów w zakresie konkurencji, które mają wpływ na europejskie rynki handlu elektronicznego;
6. nowoczesne, bardziej europejskie prawo autorskie; celem było zmniejszenie różnic między krajowymi systemami praw autorskich i umożliwienie szerszego dostępu online do utworów w całej UE;
7. przegląd dyrektywy satelitarnej i kablowej w celu oceny, czy należy rozszerzyć jej zakres na transmisje internetowe nadawców, oraz zbadania, w jaki sposób zwiększyć transgraniczny dostęp do usług nadawców w Europie;
8. zmniejszenie obciążeń administracyjnych, na jakie narażone były przedsiębiorstwa w związku z różnymi systemami VAT;

FILAR II – tworzenie odpowiednich warunków i równych warunków działania dla rozwoju sieci cyfrowych i innowacyjnych usług – obejmował takie kwestie, jak:

9. przegląd przepisów UE dotyczących telekomunikacji; chodziło m.in. o zapewnienie równych szans wszystkim uczestnikom rynku, zarówno tradycyjnym, jak i nowym;
  10. przegląd ram mediów audiowizualnych, aby dostosować je do XXI w.;
  11. kompleksowa analiza roli platform internetowych (wyszukiwarki, media społecznościowe, sklepy z aplikacjami itp.) na rynku oraz zbadanie najlepszych sposobów walki z nielegalnymi treściami w Internecie;
  12. wzmocnienie zaufania i bezpieczeństwa usług cyfrowych, zwłaszcza w zakresie przetwarzania danych osobowych;
  13. partnerstwo z branżą IT w zakresie cyberbezpieczeństwa w obszarze technologii i rozwiązań dla bezpieczeństwa sieci online;
- FILAR III** – maksymalizacja potencjału wzrostu gospodarki cyfrowej – obejmował takie kwestie, jak:
14. stworzenie „Europejskiej inicjatywy dotyczącej swobodnego przepływu danych”;
  15. określenie priorytetów w zakresie norm i interoperacyjności w obszarach o kluczowym znaczeniu dla jednolitego rynku cyfrowego, takich jak e-zdrowie, planowanie transportu czy energia;
  16. wspieranie społeczeństwa cyfrowego, w którym obywatele umieją korzystać ze wszystkich możliwości Internetu, w tym zwiększają swoje szanse na znalezienie pracy.

Wszystkie te działania są prowadzone w UE od 2015 r. Wyraźna większość z nich została zrealizowana przynajmniej od strony regulacyjnej, tzn. zostały przyjęte odpowiednie przepisy obowiązujące w całej UE. Realne przekształcenie 27 krajowych rynków cyfrowych w jeden to proces, który nadal trwa i wymaga nieustannych korekt, negocjacji i szerokich działań edukacyjnych adresowanych do unijnych przedsiębiorców i konsumentów.

Źródło: [EUROPEAN E-COMMERCE REPORT 2022](#), Amsterdam University of Applied Sciences

INNE REGULACJE DOTYCZĄCE RYNKU CYFROWEGO

Na pakiet regulacji określających zasady Jednolitego Rynku Cyfrowego w UE składają się akty prawne zarówno poprzedzające powstanie strategii JRC, jak i będące skutkami jej przyjęcia w 2015 r.

- [Dyrektywa 2000/31/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z 8 czerwca 2000 r.](#) w sprawie niektórych aspektów prawnych usług społeczeństwa informacyjnego, w szczególności handlu elektronicznego w ramach rynku wewnętrznego (dyrektywa o handlu elektronicznym). Ta dyrektywa stanowi podstawę funkcjonowania usług cyfrowych w Unii Europejskiej. Określiła bowiem ogólne zasady dotyczące handlu elektronicznego, w tym dotyczące świadczenia usług drogą elektroniczną, sprzedaży przez Internet, reklam internetowych oraz umów internetowych.
- Pakiet pięciu dyrektyw z 2002 r. uregulował ramy łączności elektronicznej na terenie Unii Europejskiej. Zharmonizowane zostały przepisy dotyczące łączności elektronicznej, które ułatwiły rozwój usług telekomunikacyjnych, dostępność Internetu oraz zwiększyły konkurencyjność firm w UE. Elementami tego pakietu były: [Dyrektywa 2002/19/WE o powszechnym dostępie do usług telekomunikacyjnych i usług związanych z sieciami łączności elektronicznej](#), [Dyrektywa 2002/20/WE](#)

[w sprawie zezwoleń na udostępnienie sieci i usług łączności elektronicznej](#), [Dyrektywa 2002/21/WE w sprawie wspólnych ram regulacyjnych sieci i usług łączności elektronicznej](#), [Dyrektywa 2002/22/WE o usłudze powszechnej](#) oraz [Dyrektywa 2002/58/WE w sprawie prywatności i łączności elektronicznej](#).

- [Rozporządzenie UE \(WE\) Nr 717/2007](#), znane również jako „regulacja roamingowa”, miało znaczenie szczególnie dla przedsiębiorców korzystających z usług telekomunikacyjnych w trakcie podróży służbowych. Wprowadziło ograniczenia cen roamingowych na terenie UE. Dzięki temu przedsiębiorcy mieli łatwiejszy dostęp do swoich kanałów komunikacji i mogli obniżyć koszty związane z wyjazdami służbowymi wewnątrz Unii.
- [Reforma VAT na rynku cyfrowym UE](#), która weszła w życie w styczniu 2015 r., wprowadziła zmiany w sposobie opodatkowania usług cyfrowych sprzedawanych przez przedsiębiorców z jednego państwa członkowskiego do klientów indywidualnych lub przedsiębiorców w innym państwie członkowskim. Według nowych zasad VAT musiał być płacony w kraju klienta, a nie kraju sprzedawcy.
- [Rozporządzenie \(WE\) nr 717/2007 w sprawie roamingu w publicznych sieciach telefonii ruchomej wewnątrz Wspólnoty](#). Regulacja ta skutecznie działała na rzecz

zmniejszenia kosztów roamingu ponoszonych przez konsumentów. Dzięki niej użytkownicy publicznych sieci telefonii ruchomej podczas podróży na terenie Wspólnoty nie byli już obciążani wygórowanymi opłatami za usługi roamingu ogólnowspólnotowego przy wykonywaniu połączeń głosowych i ich odbieraniu.

- [Ogólne rozporządzenie \(UE\) 2016/679 o ochronie danych z 27 kwietnia 2016 r.](#) Weszło w życie w maju 2018 r. i miało na celu zharmonizowanie przepisów dotyczących ochrony danych w całej UE. Wzmacnia ono prawa obywateli UE do kontrolowania swoich danych osobowych i nakłada na przedsiębiorstwa obowiązek przestrzegania solidnych zasad dotyczących sposobu gromadzenia, przetwarzania i przechowywania danych osobowych.
- [Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady \(UE\) 2015/2120](#). Dzięki niemu od 15 czerwca 2017 r. można korzystać z urządzenia mobilnego podczas podróży w UE, płacąc takie same ceny jak w kraju.
- [Dyrektywa \(UE\) 2018/1808 o audiowizualnych usługach medialnych \(AVMSD\)](#). Przyjęta w 2018 r. Stworzyła równe warunki działania dla audiowizualnych usług medialnych w całej UE.

„Finlandia i Estonia stały się silnymi gospodarkami europejskimi, bo polegały na technologiach cyfrowych. Europejska droga do wzrostu jest wybrukowana tabletami i smartfonami”

[Jean-Claude Juncker](#), były przewodniczący Komisji Europejskiej o roli technologii cyfrowych, 8.05.2014

- [Dyrektywa \(UE\) 2019/790 w sprawie praw autorskich na jednolitym rynku cyfrowym](#). Wprowadziła nowe przepisy dotyczące udostępniania treści online, w tym wymóg, aby platformy internetowe uzyskiwały licencje na treści chronione prawem autorskim oraz podejmowały środki zapobiegające nieuprawnionemu udostępnianiu materiałów.
- [Rozporządzenie Platform-to-Business \(P2B\) \(UE\) 2019/1150](#). Jego celem rozporządzenia promowanie uczciwości i przejrzystości w relacjach między platformami internetowymi a firmami, które wykorzystują je w celu dotarcia do klientów.
- [Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady \(UE\) 2019/1150 z 20 czerwca 2019 r.](#) w sprawie propagowania sprawiedliwości i przejrzystości dla użytkowników biznesowych korzystających z usług pośrednictwa internetowego (*platform to business*). Zgodnie z rozporządzeniem właściciele firm mogą żądać od dostawcy platformy łatwego dostępu do regulaminu usług na każdym etapie handlowym, włącznie z okresem przed zawarciem umowy.
- [Akt o rynkach cyfrowych. Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady \(UE\) 2022/1925 z 14 września 2022 r.](#) w sprawie kontestowalnych i uczciwych rynków w sektorze cyfrowym. Dzięki nowemu prawu użytkow-

nicy biznesowi będą mieli bardziej uczciwe otoczenie biznesowe, a innowatorzy i start-upy technologiczne uzyskali większe możliwości konkurencji i innowacji w środowisku platform internetowych. Konsumentom również skorzystają, ponieważ mają większy wybór lepszych usług.

- [Akt o usługach cyfrowych. Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady \(UE\) 2022/2065 z 19 października 2022 r.](#) w sprawie jednolitego rynku usług cyfrowych oraz zmiany dyrektywy 2000/31/WE. Nowe przepisy mają na celu ochronę praw konsumentów, przyspieszenie wzrostu gospodarczego oraz innowacyjności w Europie. Użytkownicy Internetu będą mogli korzystać z większego wyboru usług cyfrowych po niższych cenach, a jednocześnie będą lepiej chronieni przed

nielegalnymi treściami. Dostawcy usług cyfrowych będą mieli łatwiejszy dostęp do ogólnounijnego rynku za pośrednictwem platform.

- Najnowszą inicjatywą UE dotyczącą cyfryzacji jest „Cyfrowa Dekada Europy”. Piszemy o niej w dalszej części opracowania.

To tylko najważniejsze z aktów prawnych, które regulują Jednolity Rynek Cyfrowy w UE. Tworząc zharmonizowane ramy dla usług cyfrowych, handlu elektronicznego i ochrony danych, UE dąży do stworzenia równych warunków dla przedsiębiorstw działających w gospodarce cyfrowej oraz do zwiększenia zaufania konsumentów do transakcji i aktywności internetowych.

KORZYŚCI PRZEDSIĘBIORCÓW ORAZ KONSUMENTÓW Z JEDNOLITEGO RYNKU CYFROWEGO

Unijne regulacje w sprawie Jednolitego Rynku Cyfrowego sprzyjają rozwojowi transgranicznych e-usług i e-zakupów. Europejscy konsumenci korzystają z nich już masowo. Natomiast przedsiębiorcy są bardziej ostrożni.

W SKRÓCIE

- W ostatnich latach wartość e-handlu transgranicznego w UE rośnie średnio o 18% rocznie.
- Według Eurostatu zaledwie 5% ogółu polskich przedsiębiorstw prowadziło w 2021 r. sprzedaż online w innych krajach Wspólnoty.
- W 2022 r. wśród tych przedsiębiorców w Polsce, którzy prowadzą sprzedaż online aż 33% obrotów pochodziło od zagranicznych klientów. Średnia europejska wynosi 29%.
- Udogodnienia dla konsumentów wynikające z pakietu regulacyjnego JRC są najlepiej widoczne w takich obszarach jak roaming międzynarodowy oraz dostęp do treści online. Gdyby opłaty za usługi roamingowe nadal były takie jak w 2016 r., to w 2021 r. polscy konsumenci musieliby za nie zapłacić nawet 3 mld euro.

E-HANDEL ROŚNIE SZYBKO

Handel elektroniczny umożliwia przedsiębiorcom zaistnienie na rynku krajowym oraz stosunkowo łatwe rozszerzenie działalności gospodarczej poza granice.

W UE udział przedsiębiorstw prowadzących e-sprzedaż wzrósł z 16,4% w 2012 r. do 22,8% w 2021 r. Obroty przedsiębiorstw generowane z e-sprzedaży wzrosły w tym samym okresie z 13,1% do 17,6%, choć sprzedaż odnotowana w 2021 r. spadła o 2,2 pkt proc. w stosunku do 2020 r.

W 2021 r. prawie wszystkie przedsiębiorstwa w UE prowadzące sprzedaż internetową [deklarowały](#), że oferowały produkty i usługi klientom we własnym kraju (18,5%), a 8,1% prowadziło sprzedaż internetową do innych krajów UE. Najwyższy odsetek takich przedsiębiorstw odnotowano w Austrii (13,8%), a następnie w Holandii (13,6%), Belgii i na Litwie (po 13,0%).

W 2010 r. Departament Statystyki ONZ wprowadził [nową definicję transgranicznego e-handlu](#) jako „towarów w transgranicznym handlu elektronicznym”, czyli takich, które fizycznie przekraczają granice państw w następstwie transakcji zawartych elektronicznie. W obrocie międzynarodowym są one identyfikowane jako eksport i import.

Z analiz Cross-Border Commerce Europe wynika, że w Unii Europejskiej sprzedaż [cross-border](#) rośnie w tempie 18% rocznie. W 2021 r. wygenerowała ona 237 mld euro. Z tej kwoty 141 mld euro (59%) trafiło do platform typu marketplace, takich jak m.in. Amazon, AliExpress czy OLX. Dla porównania w 2020 r. było to 115, a rok wcześniej 84 mld euro. To właśnie marketplace'y dominują w e-handlu zagranicznym. Prognozy wskazują, że do 2025 r. ich udział wrośnie do 65%.

Według raportu IAB Poland „[E-commerce w Polsce 2022](#)” w Polsce liczba użytkowników Internetu wynosi obecnie prawie 30 mln, a stałe zakupy online deklaruje 77% z nich. Większość dokonuje zakupów na stronach polskich, ale aż 32% na zagranicznych. Polacy kupują tam głównie produkty niedostępne lub dużo droższe w Polsce, głównie gadzety elektroniczne, biżuterię i nietypowe ubrania.

Kupującymi za granicą są najczęściej osoby najmłodsze (15–24 lat) i w wieku 35–49 lat. Częściej są to także klienci z wyższym wykształceniem, deklarujące dochód na gospodarstwo domowe powyżej 8 tys. zł oraz mieszkańcy największych miast.

W 2022 r. wśród tych przedsiębiorców w Polsce, którzy prowadzą sprzedaż online, aż 33% obrotów pochodziło od zagranicznych klientów. Średnia europejska wynosi 29%. „To pokazuje perspektywy dla handlu elektronicznego w Europie i ogromne możliwości, jakie mają dziś sprzedawcy internetowi” – komentuje Efi Dahan, dyrektor zarządzający PayPal na Europę Środkowo-Wschodnią i Izrael.

O ile jednak polscy konsumenci korzystają z udogodnień Jednolitego Rynku Cyfrowego masowo, o tyle przedsiębiorcy są raczej wstrzemięźliwi. Według Eurostatu zaledwie 5% ogółu polskich przedsiębiorstw prowadziło w 2021 r. sprzedaż online w innych krajach Wspólnoty. Na drugim biegunie zestawienia znajduje się Austria z wynikiem 15% oraz Belgia, Holandia i Słowenia – po 12%.

Główne powody wstrzemięźliwości wskazywane przez naszych przedsiębiorców to brak know-how i kłopoty z logistyką. Z [sondażu firmy Strix](#) wynika, że 38% menedżerów sektora e-commerce jako jeden z podstawowych czynników hamujących tempo ekspansji na rynki zagraniczne wskazało „zbyt małą biznesową wiedzę o danym rynku”.

Nie bez wpływu na tempo rozwoju zagranicznego e-handlu w Europie jest kwestia wspólnej waluty. Przykład Szwecji pokazuje, że przyjęcie euro ma realne przełożenie na szybsze wchodzenie szwedzkich biznesów na pozostałe rynki UE.

Przykłady firm z Polski, które zyskały na JRC

- **Allegro** – platforma e-commerce, która umożliwia sprzedaż i zakup przez internet w całej UE i obsługuje ponad 20 milionów klientów miesięcznie.
- **Answear** – polska platforma e-commerce, która specjalizuje się w sprzedaży odzieży i obuwia znanych marek i dostarcza zamówienia do ponad 10 krajów europejskich.
- **CD Projekt** – producent gier komputerowych znany z serii Wiedźmin i Cyberpunk 2077, który korzysta z jednolitych przepisów dotyczących praw autorskich i ochrony danych osobowych w UE.
- **4F** – polska firma produkująca odzież i akcesoria dla sportowców zawodowych oraz amatorów i sprzedająca je online w ponad 20 krajach na świecie.
- **Inglot** – polska firma kosmetyczna, która produkuje i sprzedaje online makijaż i akcesoria do pielęgnacji urody w ponad 80 krajach na świecie.
- **InPost** – polska firma kurierska, która oferuje usługi dostawy paczek za pośrednictwem sieci paczkomatów i jest obecna w wielu krajach UE.
- **LPP** – polska firma odzieżowa, która posiada marki takie jak Reserved, Cropp, House czy Mohito i prowadzi sprzedaż online w ponad 40 krajach na świecie.

KLIENCI ZYSKUJĄ NAJWIĘCEJ

Udogodnienia dla konsumentów wynikające z pakietu regulacyjnego JRC są najlepiej widoczne w takich obszarach jak roaming międzynarodowy oraz dostęp do treści online.

Jak piszą autorzy raportu Polskiego Instytutu Ekonomicznego „[Korzyści Polski z jednolitego rynku](#)” (styczeń 2023), „w tych obszarach udało się osiągnąć wymierne efekty,

obniżkę kosztów i większą wygodę korzystania z usług. Natomiast w zakresie rozwoju europejskich firm cyfrowych efekty wydają się mniej odczuwalne”.

Pierwsze regulacje roamingowe weszły w życie już w 2007 r. Wraz z kolejnymi aktami prawnymi UE doprowadziły one do dużych wzrostów transferu danych oraz długości rozmów. W latach 2016–2021 wolumen tylko przez Polaków przesłanych danych w roamingu międzynarodowym wzrósł 57-krotnie, a łączna długość rozmów niemal trzykrotnie.

Polscy konsumenci uzyskali też wymierne korzyści finansowe. Gdyby opłaty nadal były takie jak w 2016 r., to w 2021 r. polscy konsumenci musieliby zapłacić nawet 3 mld euro za usługi roamingowe – piszą autorzy raportu. A gdyby ruch telekomunikacyjny utrzymał się na poziomie z roku 2016, korzyści te wyniosłyby około 133 mln euro.

W 2019 r. na zlecenie Parlamentu Europejskiego powstała [ekspertyza](#) „Europejski jednolity rynek cyfrowy. Korzyści ekonomiczne dla obywateli i przedsiębiorstw”. Jej autorzy szacowali zagregowane roczne korzyści z wprowadzania kolejnych regulacji dotyczących Jednolitego Rynku Cyfrowego. Przedsiębiorcy i obywatele UE zyskali lub mają zyskać:

- **5,8 mld euro** w związku z rozporządzeniem w sprawie blokowania geograficznego, z prawdopodobnym wzrostem do co najmniej 10,2 mld euro w 2025 r. z powodu przyrostu sprzedaży online;
- **2,3 mld euro** wskutek rozporządzenia Rady i dyrektywy w sprawie VAT dla handlu elektronicznego;
- **1 mld euro** dzięki rozporządzeniu w sprawie transgranicznych usług doręczania paczek;

- **1 mld euro** w przypadku zmienionej dyrektywy w sprawie audiowizualnych usług medialnych, a po pełnym wprowadzeniu regulacji ta kwota ma wzrosnąć do 14,6 mld euro rocznie (w bieżącej wartości euro);
- **4,3 mld euro** rocznie dzięki rozporządzeniu w sprawie swobodnego przepływu danych nieosobowych;
- **45 mld euro** oszczędności agend publicznych w UE w 2028 r. w związku z ułatwieniem dostępu w czasie rzeczywistym do dynamicznych danych publicznych.

W sumie autorzy zidentyfikowali „roczne korzyści w wymiarze 176,6 mld euro (w bieżącej wartości euro) wynikające z przyjętych (lub przewidzianych do przyjęcia) środków ustawodawczych dotyczących Jednolitego Rynku Cyfrowego w trakcie obecnej kadencji parlamentarnej (2014-19), o ile środki te będą w pełni skuteczne. Odpowiada to 1,2% PKB UE w 2017 r!”. Szacunki te opierają się na ocenach skutków przeprowadzonych przez Komisję i innych publicznie dostępnych źródłach. Odpowiednia część tych korzyści trafia do obywateli i przedsiębiorców w Polsce.

Warto zrobić pierwszy krok

Rozmowa z Borysem Skrabą, prezesem Zarządu STRIX, firmy wspierającej rozwój e-commerce od początków sprzedaży internetowej w Polsce, a obecnie także w kilku innych krajach UE, wiceprzewodniczącym Sądu Izby Gospodarki Elektronicznej

-> Czy i jak strategia Jednolitego Rynku Cyfrowego UE pomogła polskim przedsiębiorcom?

JRC znacząco ujednolicił prawa oraz procedury w e-handlu transgranicznym. Dzięki temu każdy prowadzący e-commerce w Polsce może stosunkowo łatwo rozszerzyć działalność na inne kraje Unii Europejskiej. I to jest ważne ułatwienie zwłaszcza dla mniejszych sklepów. Nie muszą posiadać działów prawnych czy dużego budżetu na dostosowanie swoich systemów sprzedaży do lokalnych wymogów. Ponoszą dużo mniejsze ryzyko biznesowe niż wcześniej. JRC stwarza więc naprawdę duży potencjał i wiele polskich firm z tego korzysta. Nasi mniejsi klienci zaczynają zazwyczaj od sprzedaży w Czechach i Słowacji, bo to nie wymaga ponoszenia dużych kosztów. Choć i w takim przypadku dobrze jest mieć budżet na promocję i zdobycie ruchu.

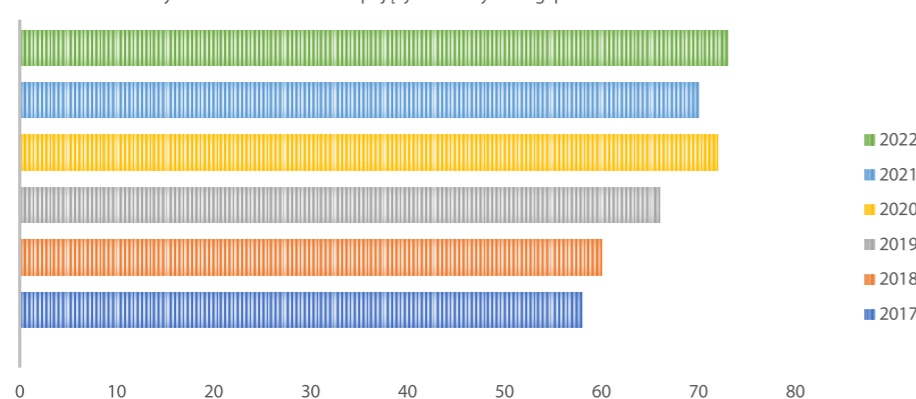
-> A jak wygląda polski rynek e-handlu transgranicznego z perspektywy zagranicznych podmiotów?

Nasz rynek jest duży, dlatego jest bardzo atrakcyjny przede wszystkim dla naszych mniejszych sąsiadów. Mamy wielu klientów z Litwy, Łotwy oraz krajów Beneluksu. Tamtejsze firmy ze względu na to, że ich rodzime rynki są nieduże, już na starcie nastawiają się na sprzedaż transgraniczną. I wiele z nich odnosi sukces międzynarodowy.

-> Co jest nadal barierą w e-handlu transgranicznym w UE?

Ciągle problemem jest niska wiedza polskich przedsiębiorców. Niektórzy wciąż sądzą, że rynki zagraniczne w UE rządzą się innymi prawami i zasadami. Z [naszego badania](#) „E-commerce za granicą, czyli szanse polskiego cross-border” wynika jasno, że przedsiębiorcy, którzy pokonali te opory i weszli na pierwszy rynek zagraniczny, bardzo szybko rozszerzają działalność na kolejne kraje. Czyli musi się im opłacać. Realną natomiast barierą jest logistyka. Koszty logistyczne związane ze sprzedażą za granicę są zbyt duże zwłaszcza przy wysyłkach do odległych krajów. Dlatego mało które sklepy z Polski osiągają istotną pozycję w Hiszpanii czy Portugalii. Za to dobrze sobie radzą w regionie środkowo-europejskim. Jeszcze do niedawna blokadą były też różnice językowe, ale dziś praktycznie przestały one istnieć. Jest coraz więcej wspieranych sztuczną inteligencją tłumaczy automatycznych, które rozwiązują ten problem.

Polska. Odsetek użytkowników internetu kupujących towary i usługi przez internet

Źródło: [EUROPEAN E-COMMERCE REPORT 2022, Amsterdam University of Applied Sciences](#)

POLSKA GOSPODARKA W JEDNOLITYM RYNKU CYFROWYM

Większość przedsiębiorców już wie, że cyfryzacja procesów biznesowych podnosi konkurencyjność ich firm, napędza nowych klientów, ułatwia współpracę z większymi partnerami biznesowymi, którzy są bardziej zaawansowani w cyfrowej transformacji. Wielu zwleka jednak z decyzjami w tej sprawie.

W SKRÓCIE

- Kraje, które są bardziej zaawansowane cyfrowo, osiągają lepsze wskaźniki rozwoju gospodarczego i społecznego.
- Ponad 90% firm w Polsce wykorzystało nowoczesne technologie w trakcie pandemii, podniosły się także kompetencje cyfrowe społeczeństwa. Mimo to DESI 2022 lokuje Polskę na 24. miejscu (z wynikiem 40,5 pkt.) wśród 27 państw członkowskich UE (średnia unijna to 52,3 pkt.).
- O udział w regionalizacji łańcuchów dostaw oraz odbudowie Ukrainy toczyć się będzie jednak silna walka konkurencyjna. Największe szanse będą miały firmy najlepiej zorganizowane i korzystające z najnowszych technologii cyfrowych.
- Celem transformacji w ochronie zdrowia i opiece społecznej jest udostępnienie obywatelom UE cyfrowych usług istotnych dla nich jako pacjentów.

POLSKA CYFROWA NA TLE UNII EUROPEJSKIEJ

Dlaczego Unia Europejska przywiązuje tak dużą wagę do kwestii cyfryzacji gospodarek krajów członkowskich? Ponieważ cała globalna gospodarka szybko staje się cyfrowa.

Technologie informacyjne i komunikacyjne nie są już osobnym sektorem, lecz fundamentem wszystkich nowoczesnych branż gospodarczych. Wraz z postępującą integracją Internetu i technologii cyfrowych w całej gospodarce i społeczeństwie zmienia się nasze życie prywatne i praca, biznes i sposób funkcjonowania naszych zbiorowości. Dziś procesy cyfryzacyjne pobudzają gospodarkę, zmniejszają jej wpływ na środowisko i ułatwiają życia obywatelom.

Dodatkowo wiemy, że kraje, które są bardziej zaawansowane cyfrowo, osiągają lepsze wskaźniki rozwoju gospodarczego i społecznego. „Innymi słowy, są bardziej zielone, zamożniejsze, bardziej innowacyjne i konkurencyjne” – to bardzo ważny, dobrze uargumentowany liczbami wniosek z raportu Fundacji Digital Poland „[Stan cyfryzacji Polski na tle regionu 2022](#)”.

Od 2014 r. Komisja Europejska monitoruje postępy państw Unii Europejskiej w zakresie cyfryzacji. Wynikiem tych analiz są coroczne raporty wskazujące poziom rozwoju cyfrowego gospodarki i społeczeństwa (DESI) w poszczególnych krajach członkowskich. Zawierają one porównywalne dane, dzięki którym państwa UE mogą diagnozować swoje osiągnięcia i tworzyć programy rozwoju cyfryzacji w różnych obszarach. DESI pozwala obserwować efekty realizacji tych polityk w ciągu ostatnich pięciu lat.

DESI – Digital Economy and Society Index

Szczegółowe [wskaźniki DESI 2022](#) odnoszą się do czterech głównych kierunków określonych w programie UE „[Droga ku Cyfrowej Dekadzie](#)”, zatwierdzonym przez Radę Europejską 8 grudnia 2022 r. Program ma wzmocnić pozycję UE w dziedzinie technologii cyfrowych poprzez podejmowanie takich działań, które wesprą wzmocnią w tym obszarze obywateli i przedsiębiorstwa. Do końca tej dekady UE i jej państwa członkowskie zamierzają:

- poszerzyć umiejętności cyfrowe obywateli
- rozwinąć bezpieczną i zrównoważoną infrastrukturę cyfrową
- wesprzeć cyfrową transformację przedsiębiorstw
- przeprowadzić cyfryzację usług publicznych.

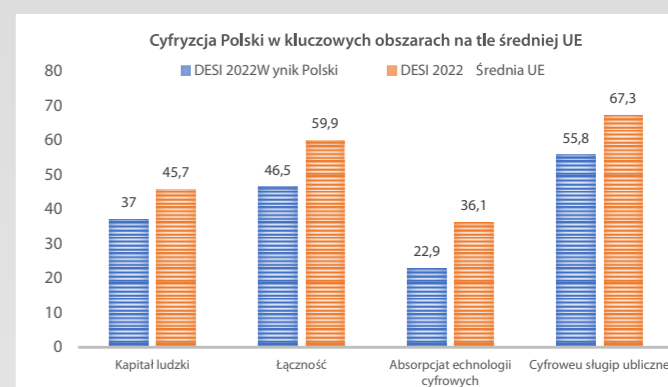
Gospodarki państw członkowskich UE cyfryzują się w różnym tempie. W czołówce od początku analiz DESI są Finlandia, Dania, Szwecja, Irlandia i Malta, a znaczna grupa państw członkowskich plasuje się blisko średniej UE. Natomiast te z krajów, które pięć lat temu miały niski poziom cyfryzacji, osiągają szybsze tempo postępu niż pozostałe. Oznacza to, że są na dobrej drodze do wyrównywania poziomu w dziedzinie technologii cyfrowych w UE. W takim trendzie jest np. Polska. W latach 2017–2022 jej poziom zaawansowania cyfrowego wyrażony wskaźnikiem DESI rósł w tempie 8–11% r/r, co pozwoliło jej się zbliżyć do średniej UE. Na razie jednak DESI 2022 lokuje Polskę na 24. miejscu (z wynikiem 40,5 pkt.) wśród 27 państw członkowskich UE (średnia unijna to 52,3 pkt.).

Co to jest gospodarka cyfrowa?

Według ONZ-owskiej agencji UNCTAD nowa gospodarka cyfrowa (*new digital economy*) rozwija się dzięki wdrażaniu zaawansowanych rozwiązań cyberfizycznych, które łączą maszyny, systemy informatyczne i pracowników. Obejmuje technologie i procesy takie jak: robotyzacja i automatyzacja produkcji, wykorzystanie danych pochodzących z mobilnej i wszechobecnej łączności internetowej, przechowywanie i przetwarzanie danych w chmurze, analityka big data oraz sztuczna inteligencja.

Kluczowe obszary, które bada DESI, to 1. kapitał ludzki, 2. łączność internetowa, 3. absorpcja technologii cyfrowych, 4. cyfrowe usługi publiczne. Jakie braki w tych dziedzinach identyfikuje DESI 2022 w polskiej gospodarce i w sektorze publicznym?

Źródło: [Indeks gospodarki cyfrowej i społeczeństwa cyfrowego \(DESI\)](#)

KAPITAŁ LUDZKI (osoby w wieku 16-74; większość danych dot. roku 2021)

- 43% osób posiada co najmniej podstawowe umiejętności cyfrowe (UE 54%)
- 21% osób ma ponadpodstawowe umiejętności cyfrowe (UE 26%)
- 57% osób ma podstawowe umiejętności tworzenia treści cyfrowych (UE 66%)
- 3,5% aktywnych zawodowo (w wieku 15-74) stanowią specjaliści ICT (UE 4,5%)
- 18% przedsiębiorstw w 2020 r. zapewnił pracownikom szkolenia ICT (UE 20%)
- 3,7% absolwentów wyższych uczelni stanowili w 2020 r. absolwenci kierunków ICT (UE 3,9%)

ŁĄCZNOŚĆ INTERNETOWA (dane za rok 2021)

- 69% gospodarstw domowych korzysta ze stałych łączy szerokopasmowych (UE 78%)
- 43% gospodarstw domowych ma stałe łącza szerokopasmowe o prędkości co najmniej 100 Mb/s (UE 41%)
- 2,09% gospodarstw domowych ma łącza o prędkości co najmniej 1 Gb/s (UE 7,58%)
- 52% gospodarstw domowych dysponuje technologią FTTP „światłowód do lokalu” (UE 50%)
- 84% osób korzysta z mobilnych usług szerokopasmowych (UE 87%)

ABSORPCJA TECHNOLOGII CYFROWYCH (większość danych za rok 2021)

- 40% MŚP o wykorzystuje technologie cyfrowe na co najmniej podstawowym poziomie (UE 55%)
- 32% wszystkich przedsiębiorstw korzysta z elektronicznej wymiany informacji (UE 38%)
- 18% wszystkich przedsiębiorstw korzysta z mediów społecznościowych (UE 29%)
- 8% wszystkich przedsiębiorstw (dane za 2020 r.) wykorzystuje duże zbiory danych (UE 14%)
- 19% wszystkich przedsiębiorstw korzysta z cyfrowej chmury (UE 34%)
- 13% wszystkich przedsiębiorstw posługuje się e-fakturami (UE 32%)
- 14% MŚP prowadzi sprzedaż internetową (UE 18%)
- 5% MŚP prowadzi transgraniczną sprzedaż internetową (UE 9%)

CYFROWE USŁUGI PUBLICZNE (wszystkie dane za rok 2021)

- 55% użytkowników Internetu korzysta z usług administracji elektronicznej (UE 65%)
- 57% usług publicznych dla obywateli jest dostępna w formie cyfrowej (UE 75%)
- 70% usług publicznych dla przedsiębiorstw jest dostępna w formie cyfrowej (UE 82%)
- 95% danych publicznych jest otwarta dla zainteresowanych (UE 81%)

Technologie cyfrowe wkraczają do polskich przedsiębiorstw stopniowo. Jak wskazuje DESI, co piąte korzysta z rozwiązań w chmurze, co trzecie używa elektronicznej wymiany informacji, co ósme wystawia e-faktury. Nadal jednak istnieje luka, którą powinna zostać zlikwidowana do 2030 r., aby osiągnąć cel [Cyfrowej Dekady](#) w zakresie korzystania z chmury obliczeniowej, dużych zbiorów danych i sztucznej inteligencji (AI). Obecne posługiwanie się tymi technologiami przez polskie firmy waha się od 3% do 19%, podczas gdy cel unijny do 2030 r. to 75%.

Z DESI 2022 wynika też, że w sektorze polskich MŚP jedynie 40% firm osiąga co najmniej podstawowy poziom wykorzystania technologii cyfrowych, podczas gdy średnia w UE to 55%. Podejście do cyfryzacji części zwłaszcza mniejszych firm nie idzie w parze z celem Cyfrowej Dekady, zgodnie z którym do 2030 r. nie mniej niż 90% MŚP powinno „co najmniej na podstawowym poziomie” używać technologii cyfrowych.

A jak wygląda cyfryzacja biznesu w Polsce w świetle innych badań?

Z cytowanego już raportu Fundacji Digital Poland „[Stan cyfryzacji Polski na tle regionu 2022](#)” wynika, że w zakresie infrastruktury cyfrowej, cyfryzacji biznesu i gospodarki cyfrowej Polska osiąga wyniki zbliżone do średniej dla Europy Środkowo-Wschodniej. Ale we wszystkich tych kategoriach istnieją wyraźne możliwości rozwoju – podkreśla raport.

Z kolei „[Monitor Transformacji Cyfrowej KPMG i Microsoft](#)” z czerwca 2022 r. wykazał, że w Polsce tylko jedna na pięć firm zatrudniających 10 i więcej osób posiada strategię cyfrowej transformacji. Ponad połowa (54%) nie zatrudnia ani jednego pracownika do wykonywania strictly zadań związanych z tym obszarem i tylko co piąta firma planuje w najbliższym czasie zwiększyć wydatki na cyfryzację. W sumie jednak, jak piszą autorzy: „Optymistycznie nastroja wysoki potencjał firm do udziału w cyfryzacji oraz plany dalszej implementacji technologii cyfrowych”.

Wszystkie powyższe dane prowadzą do wniosku, że Polska powinna przyspieszyć transformację cyfrową całej gospodarki dzięki przemyślanym zachętom do inwestowania, ukierunkowanej pomocy funduszy krajowych i unijnych oraz edukacyjnym wsparciu przedsiębiorstw zwłaszcza z sektora MŚP. Są to zadania dla rządu, ale nie da się ich zrealizować bez aktywnego podejścia samych przedsiębiorstw.

WPŁYW PANDEMII, WOJNY W UKRAINIE I KRYZYSU ENERGETYCZNEGO NA GOSPODARKĘ CYFROWĄ

W czasie pandemii COVID-19 cyfryzacja polskiej gospodarki i życia społecznego znacząco przyspieszyła. Ale podobnie było we wszystkich krajach UE.

Wiele firm, urzędów i instytucji zaczęło podczas pandemii korzystać z narzędzi cyfrowych, takich jak zdalne spotkania,

„Europejczycy podróżujący po UE nie będą już odcięci od opłaconych w kraju usług online, takich jak filmy, transmisje sportowe, muzyka, e-booki czy gry. Obok zniesienia roamingu to kolejny ważny krok ku jednolitemu rynkowi cyfrowemu, z którego mogą korzystać wszyscy”.

[Komentarz](#) prezydencji maltańskiej o nowych przepisach ułatwiających przenoszenie usług cyfrowych w całej UE, 1.04.2018

e-usługi i nowe aplikacje ułatwiające życie codzienne oraz prowadzenie biznesu.

Polski Instytut Ekonomiczny ustalił, że aż **ponad 90% rodzimych firm** wykorzystowało nowoczesne technologie w trakcie pandemii. Ponadto pandemia zmusiła 70% przedsiębiorstw do podjęcia nowoczesnych form komunikacji z klientami. 10% dużych podmiotów gospodarczych wdrożyło systemy do zarządzania pracą zdalną, choć wcześniej z nich nie skorzystały.

Podniosły się także cyfrowe kompetencje polskiego społeczeństwa. Z dnia na dzień bardzo wiele osób musiało się nauczyć obsługi narzędzi komunikacji zdalnej, zarówno w szkołach, jak i w życiu zawodowym. To szansa dla firm, które postawiły na cyfrowe kanały komunikacji ze swoimi klientami. Ich wcześniej obserwowany dystans wobec cyfrowego świata często zamienił się w afirmację.

Wybuch wojny w Ukrainie był kolejnym po pandemii szokiem dla europejskich społeczeństw i wstrząsem dla biznesu. Raport Polskiego Instytutu Ekonomicznego „[Wpływ wojny w Ukrainie na działalność polskich firm](#)” wskazuje, że według przedsiębiorców wojna silnie wpłynęła na:

- wzrost cen dóbr zaopatrzeniowo-inwestycyjnych (44%)
- podniesienie cen produktów lub usług oferowanych przez przedsiębiorstwa (45%)
- wyższe koszty działalności (42%)
- wzrost ryzyka działalności biznesowej (35%)
- zakłócenia w łańcuchach dostaw (35%).

„Polska gospodarka szybko podniosła się z pandemii COVID-19, jednak w następstwie rosyjskiej agresji na Ukrainę wzrost hamuje, a inflacja osiągnęła najwyższy poziom od dwóch dekad” – [stwierdza raport OECD z lutego 2023 r.](#) Jednocześnie jego autorzy podkreślają, że sukces Polski w dotychczasowym podnoszeniu poziomu życia jest imponujący i pomimo wpływu dzisiejszej globalnej niepewności i wojny fundamenty polskiej gospodarki pozostają silne.

Aby wrócić na ścieżkę wzrostu, „Polska musi przyspieszyć rozwój energii odnawialnej, promować szerszy rozwój umiejętności cyfrowych i menedżerskich oraz upewnić się, że znajduje się na zrównoważonej trajektorii fiskalnej na przyszłość” – rekomenduje Mathias Cormann, sekretarz generalny OECD.

[Raport](#) Obserwatorium Transformacji Cyfrowej ośrodka THINKTANK „Jak sztuczna inteligencja może przyspieszyć transformację sektora energetycznego” wskazuje m.in. na kluczową rolę AI w optymalizacji zużycia energii w całej gospodarce. Dziś jest to pierwszoplanowe zadanie dla firm sektora publicznego i prywatnego. Zmusza do tego kryzys energetyczny wywołany wojną w Ukrainie. Ale jest to także szansa na przyspieszenie zielonej transformacji polskiej gospodarki. Warunkiem, żeby się to udało, jest właśnie cyfryzacja – podkreśla raport.

Pandemia i wojna w Ukrainie już teraz wywołują szersze i długoterminowe zmiany geopolityczne. Następuje dekompozycja wcześniejszych procesów globalizacyjnych. Zmieniają się zwłaszcza światowe łańcuchy dostaw. W wielu branżach występują zakłócenia w produkcji i dystrybucji towarów. Coraz częściej odpowiedzią na to wyzwanie jest stawianie dodatkowych zakładów produkcyjnych i centrów logistycznych bliżej odbiorców. Zdaniem wielu ekspertów będzie to prowadzić do wzrostu gospodarczej roli krajów europejskich, w tym takich jak Polska.

Szansą dla polskiej gospodarki jest też powojenna odbudowa Ukrainy. Ze względu na położenie geograficzne i dotychczasowe duże zaangażowania w pomoc sąsiedziowi rola Polski w tym procesie może być istotna. Potencjalne możliwości w tym zakresie mają rodzime firmy z branż takich jak budowlana, energetyczna, logistyczna, IT oraz te związane z planowaniem miast i szeroko rozumianej infrastruktury.

O udział w regionalizacji łańcuchów dostaw oraz odbudowie Ukrainy toczyć się będzie jednak silna walka konkurencyjna. Największe szanse będą miały firmy najlepiej

zorganizowane i korzystające z najnowszych technologii cyfrowych. „Kto posiada najnowsze technologie, ten rządzi światem. Tak było w epoce żelaza, jak i w czasach prochu, a następnie – aż po dziś dzień – nowoczesnych technologii wojskowych oraz (...) elektroniki” – [podkreśla Jakub Kaszuba](#), prezes Zarządu Base Group.

POTENCJAŁ JEDNOLITEGO RYNKU CYFROWEGO UE W OPIECE ZDROWOTNEJ I SPOŁECZNEJ

Pandemia COVID-19 utorowała pośrednio drogę dla rozwoju innowacyjnych rozwiązań cyfrowych w opiece zdrowotnej i społecznej.

Nowe technologie poszerzają krąg obywateli UE korzystających z porad lekarzy przez telefon lub połączenia wideo, zdalnego monitoringu ich zdrowia i aktywności fizycznej. Innowacyjne rozwiązania cyfrowe pomagają w zapobieganiu chorobom, promują zdrowy styl życia i torują drogę dla wydajniejszych sposobów organizowania służby zdrowia w całej UE.

Te nowe możliwości są szczególnie ważne w sytuacji, gdy europejskie systemy opieki zdrowotnej i społecznej stoją przed poważnymi problemami w związku ze starzeniem się społeczeństw i utrzymującym się niskim wskaźnikiem urodzeń. Dodatkowo obserwowane jest współwystępowanie wielu chorób, niedobory pracowników służby zdrowia oraz rosnące obciążenie chorobami niezakaźnymi, spowodowanymi takimi czynnikami ryzyka, jak tytoń, alkohol i otyłość. Problemem jest także rosnące zagrożenie związane z chorobami zakaźnymi spowodowanymi przez zwiększoną oporność na antybiotyki oraz nowe lub pojawiające się ponownie patogeny.

Z powyższych powodów w państwach członkowskich UE wydatki na te cele szybko rosną i obecnie wynoszą już [średnio 10,9% PKB](#). Dlatego taką nadzieją i szansą są nowe technologie. Sprzyjają one rozwijaniu proaktywnych i dostosowujących się systemów opieki zdrowotnej, w których głównym celem jest utrzymanie zdrowia, a nie zarządzanie chorobami.

Toteż [rezolucja Parlamentu Europejskiego](#) z 18 grudnia 2019 r. wzywa do przyspieszenia transformacji cyfrowej opieki zdrowotnej i społecznej UE. W podobnym tonie utrzymany jest [komunikat Komisji Europejskiej](#)

z 25 kwietnia 2018 r., który zapowiada m.in. wspieranie rozwoju infrastruktury usług cyfrowych w dziedzinie e-zdrowia.

Celem transformacji w tym obszarze ma być udostępnienie obywatelom UE cyfrowych usług istotnych dla nich jako pacjentów. Mają one uwzględniać ich zmieniające się i rosnące potrzeby w zakresie zdrowia, opieki, dobrostanu i jakości życia. Powinny one też brać pod uwagę różnice między pacjentami, jeśli chodzi o dostęp do Internetu i umiejętności cyfrowe.

Usługi cyfrowe powinny też wzmocnić pozycję obywateli, ułatwiając im odgrywanie większej roli w zarządzaniu własnym zdrowiem, począwszy od przestrzegania wytycznych dotyczących profilaktyki i prowadzenia zdrowszego stylu życia, po radzenie sobie z chorobami przewlekłymi i przekazywanie informacji zwrotnych podmiotom świadczącym opiekę zdrowotną.

Te nowe narzędzia pomogą też obywatelom UE w kontynuacji aktywnego życia zawodowego w miarę starzenia się, a pracownikom służby zdrowia i opiekunom pozwolą w pełni czerpać korzyści z cyfrowych rozwiązań do monitorowania i leczenia swoich pacjentów.

Aby ułatwić większy dostęp do transgranicznej opieki zdrowotnej, Komisja Europejska buduje infrastrukturę usług cyfrowych e-zdrowia, aby umożliwić [wymianę e-recept i kartotek pacjentów](#) między świadczeniodawcami. Pierwsza wymiana transgraniczna rozpoczęła się w 2019 r., a docelowo wszystkie pozostałe kraje mają być w tym systemie do 2025 r. Chodzi o takie dane jak recepty elektroniczne, wyniki analiz laboratoryjnych i obrazowania medycznego oraz karty informacyjne z leczenia szpitalnego.

Zdaniem Parlamentu Europejskiego transformacja cyfrowa opieki zdrowotnej nie może się ograniczać do upowszechnienia mobilnych aplikacji zdrowotnych, lecz powinna obejmować również eksplorację wielkich zbiorów danych stanowiącą podstawę rozwoju rozwiązań medycznych i w zakresie opieki społecznej opartych na sztucznej inteligencji, w tym oraz uczeniu maszynowym. Wnioski z tych danych mogą znacząco poprawić jakość profilaktyki, diagnostyki, leczenia, leków i wyrobów medycznych.

CO CZEKA PRZEDSIĘBIORCÓW I GOSPODARKĘ W ZWIĄZKU Z PRZYSPIESZONYM ROZWOJEM NOWYCH TECHNOLOGII?

Najbliższe lata będą przełomowe, jeśli chodzi o cyfryzację polskiej gospodarki. Przyczynią się do tego planowany wkrótce start sieci 5G, szybki rozwój zastosowań sztucznej inteligencji dla firm, wzrost popularności rozwiązań chmurowych oraz poprawa cyberbezpieczeństwa. A w niedległej przyszłości widać już obliczenia kwantowe wspomagające biznes.

W SKRÓCIE

- Łączność 5G wpłynie pozytywnie na konkurencyjność i innowacyjność gospodarki oraz na codzienne życie każdego z nas.
- Jednym z głównych trendów w dziedzinie biznesowej sztucznej inteligencji jest rozwój AI as a Service, czyli udostępnianie aplikacji AI ułatwiających i usprawniających procesy biznesowe w formie usługi w modelu subskrypcyjnym.
- Wraz z pracami badawczymi i konstruktorskimi główni dostawcy usług w chmurze oferują już teraz dostęp do obliczeń kwantowych przydatnych w biznesie.

ŁĄCZNOŚĆ 5G

Internet 5G to kolejny krok na drodze cyfrowego rozwoju Polski. W 2023 r. ma wreszcie dojść do jego startu.

Pandemia pokazała, jak ważna jest łączność, szczególnie bezprzewodowa. Gdy zdecydowana większość społecznej i gospodarczej aktywności przeniosła się do świata wirtualnego, wzrosła liczba urządzeń korzystających z Internetu i pojawiły się problemy. To niepodważalny dowód, jak bardzo jest nam potrzebna sieć 5G.

Technologia 5G umożliwi przesyłanie nawet 20 gigabitów danych na sekundę (to wielokrotne przyspieszenie transferów w porównaniu do sieci 4G/LTE) i jednocześnie zminimalizuje opóźnienia w komunikacji radiowej do 1 milisekundy. Pozwoli połączyć w sieć nawet milion urządzeń na kilometr kwadratowy, co przyczyni się do rozwoju Internetu rzeczy. Wpłynie pozytywnie na konkurencyjność

oraz innowacyjność gospodarki oraz na codzienne życie każdego z nas.

Technologia 5G zmieni medycynę. Będzie np. pomocna przy przeprowadzeniu operacji na odległość. Wraz z pojawieniem się systemów zdalnego monitorowania w czasie rzeczywistym będzie też można objąć opieką pacjentów pozostających w domach lub uprawiających sport, dzięki danym z ich z urządzeń z grupy technologii ubieralnych. Eksperci przewidują, że te nowe technologie zmniejszą koszty szpitalne o 16% w ciągu pięciu lat.

5G przyspieszy również wykorzystanie w medycynie sztucznej inteligencji. AI już jest pomocna przy stawianiu diagnoz, ustalaniu planu leczenia pacjentów czy w prognozowaniu wystąpienia powikłań pooperacyjnych. Dzięki AI te możliwości znacznie się poszerzą, ale potrzebne jest do tego szybkie przesyłanie wielkiej ilości poprzez sieć o dużej przepustowości.

ROZWÓJ AI I ROZWIĄZAŃ CHMUROWYCH

Sztuczna inteligencja przeżywa obecnie szczyt popularności w związku z udostępnieniem dużych modeli językowych szerokiej publiczności.

Jako pierwszy był ChatGPT, który uruchomił wyścig technologiczny na niespotykaną dotąd skalę. W efekcie zapowiada się kolejny skok ilościowy i jakościowy w rozwoju oraz zastosowaniach AI na wszystkich polach, także w biznesie.

Duże firmy już od co najmniej 10 lat wdrażają technologie oparte na AI. Szerokie zainteresowanie ChatemGPT ten proces znacząco przyspieszy. Dlaczego? Ponieważ oswoi ze sztuczną inteligencją setki milionów klientów. Teraz łatwiej będzie oferować im produkty i usługi oparte na tej technologii. Ale też sam chat stanie się podstawą tysięcy nowych aplikacji i usług. To zresztą już się dzieje. Dużi i mniejsi przedsiębiorcy w wielu branżach szukają sposobów wykorzystania nowej generacji narzędzi sztucznej inteligencji.

Jednym z głównych trendów w dziedzinie biznesowej AI jest rozwój AI as a Service, czyli udostępnianie aplikacji AI ułatwiających i usprawniających procesy biznesowe jako usługi w modelu subskrypcyjnym. To najłatwiejszy sposób dostępu do AI dla mniejszych lub słabszych ekonomicznie przedsiębiorstw, którym brakuje środków oraz kompetencji na niełatwe zazwyczaj wdrożenie AI w ich systemach informatycznych i kulturze organizacyjnej. Dzięki AI as a Service mogą one automatyzować i optymalizować wiele obszarów swojej działalności. Jak dotąd polskie firmy najczęściej zaczynają swoją przygodę z AI od automatyzacji obsługi klientów, co znacznie poprawia ich satysfakcję i podnosi lojalność.

W ciągu najbliższych kilku lat coraz więcej firm będzie też wykorzystywać usługi AI w chmurze. Pozwoli to im bardziej efektywnie zarządzać danymi i zwiększy szybkości ich przetwarzania. Dzięki temu firmy będą w stanie szybciej analizować dane i podejmować trafniejsze decyzje biznesowe. Unia Europejska przygotowuje się do wprowadzenia na jej terenie przepisów regulujących tworzenie i użytkowanie systemów AI. Intensywne prace i konsultacje trwają od kilku lat, a ich zakończenie jest spodziewane jeszcze w 2023 r. Będzie to kluczowa regulacja dla biznesu, zarówno tworzącego rozwiązania AI, jak i korzystającego z nich i udostępniającego klientom oparte na AI produkty lub usługi.

OBLICZENIA KWANTOWE

Komputery kwantowe to już nie futurystyka. Korzysta z nich na razie kilkaset globalnych koncernów, a wiele innych je testuje.

Większość biznesu nie zaprzęta sobie nimi głowy. To błąd, bo obliczenia kwantowe stają się narzędziem zdobywania miażdżącej przewagi konkurencyjnej.

Dzisiaj podwojenie mocy klasycznego komputera odbywa się mniej więcej co 18 miesięcy. W tym czasie moc komputera kwantowego rośnie czterokrotnie. Jeśli ten trend się utrzyma, nie ma wątpliwości, że rewolucja kwantowa w biznesie rozpocznie się szybciej niż się większość z nas spodziewa.

Wraz z pracami badawczymi i konstruktorskimi główni dostawcy usług w chmurze oferują już teraz dostęp do obliczeń kwantowych przydatnych w biznesie. [IBM twierdzi](#), że w erze coraz większej niepewności modele biznesowe stają się coraz bardziej wrażliwe i zależne od nowych technologii, na co lekarstwem będą obliczenia kwantowe. Dzięki nim uda się

znacząco redukować niepewność i rozwiązywać problemy biznesowe o znacznie większym niż dziś zakresie i stopniu złożoności. Integracja obliczeń kwantowych ze sztuczną inteligencją, komputerami klasycznymi i chmurą obliczeniową wywoła najważniejszą rewolucję biznesową od 60 lat.

„Najbardziej ekscytującym aspektem technologii obliczeń kwantowych jest to, że może ona wpłynąć na każdy sektor u samych jego podstaw” – [twierdzi Beatriz Sanz Saiz](#), EY Global Consulting Data and Analytics Leader. – „Może nie jest ona jeszcze obecna na dużą skalę i wiele kwestii pozostaje niezrozumiałych, jednak niemal codziennie pojawiają się potężne przykłady jej zastosowania.”

Algorytmy kwantowe mogą optymalizować projektowanie procesów produkcyjnych, załadunek kontenerów transportowych, wyznaczać trasy ciężarówek dostawczych lub odrzutowców pasażerskich. W przeciwieństwie do klasycznego komputera, który przed podjęciem optymalnej decyzji w zasadzie musi przetestować każdą trasę po kolei, komputery kwantowe

zapewnią optimum, biorąc pod uwagę wszystkie trasy w tym samym czasie.

Operacje oparte na technologiach kwantowych radykalnie zmienią sposób działania przedsiębiorstw. Będą one ewoluować od analizowania danych do odkrywania nowych sposobów rozwiązywania problemów. W połączeniu z hiperautomatyzacją doprowadzi to ostatecznie do powstania nowych modeli biznesowych.

W rozwijaniu obliczeń kwantowych uczestniczy też Unia Europejska. W 2018 r. uruchomiono program [Quantum Technologies Flagship](#). Jest to szeroko zakrojona, długoterminowa inicjatywa badawcza z budżetem w wysokości 1 mld euro, która skupia instytucje badawcze, przemysł i sponsorów publicznych. W 2022 r. Europejskie Wspólne Przedsięwzięcie w Dziedzinie Obliczeń Wielkiej Skali (EuroHPC) [ogłosiło wybór sześciu lokalizacji](#), w których będą pracować pierwsze komputery kwantowe, oparte na najnowocześniejszej technologii europejskiej. Te miejsca to Czechy, Niemcy, Hiszpania, Francja, Włochy i Polska.

PRZYSZŁOŚĆ CYFROWEJ EUROPY – SZANSE DLA BIZNESU

Władze publiczne, przedsiębiorcy i całe społeczeństwo powinny dostrzec korzyści, które może przynieść unijny program Cyfrowa Dekada Europy. To szansa dla Polski, aby przyspieszyć cyfrową transformację we wszystkich obszarach i zrealizować cywilizacyjne aspiracje Polaków.

W SKRÓCIE

- Dotychczasowe wzrosty w polskiej gospodarce cyfrowej były napędzane głównie rozwojem e-handlu. Jej dalszy rozwój może zależeć od jej drugiego komponentu, czyli ICT.
- Unia Europejska w modernizacji swojej infrastruktury cyfrowej pozostaje w tyle za USA i Azją. Dlatego przystępuje do realizacji programu Cyfrowa Dekada Europy, który ma umieścić Europę w czołówce światowych liderów nowych technologii.
- Polska już zbudowała fundamenty pod cyfrowy rozwój. Teraz czas na cyfrowe przyspieszenie, w czym może pomóc nasz aktywny udział w programie Cyfrowa Dekada Europy.

Polska ma największą gospodarkę cyfrową w Europie Środkowo-Wschodniej. W 2021 r. jej wartość wyniosła 44 mld euro – wynika z [badania firmy doradczej McKinsey](#). Polska ma też największy rynek e-commerce, który 2021 r. był warty 27 mld euro. Zdaniem autorów raportu, w Polsce do 2030 r. gospodarka cyfrowa może przynieść dodatkowe 78 mld euro, czyli ponad 360 mld zł. W sumie byłaby wtedy warta prawie 123 mld euro i stanowiłaby 9% prognozowanego PKB.

Cyfryzacja się zatem opłaca. Czego jednak potrzeba, aby to optymistyczna prognoza stała się faktem? Jeszcze szybszej niż dotąd cyfryzacji całej polskiej gospodarki. Nie tylko kilku tysięcy największych firm, ale także ponad 2 mln mikro-, małych i średnich podmiotów gospodarczych. Dlaczego? Ponieważ cały świat się cyfryzuje i nie ma przed tym odwrotu. Dlatego firmy bazujące na technologiach cyfrowych są bardziej konkurencyjne, co przekłada się na konkurencyjność całej gospodarki i wyższy poziom życia obywateli.

Fakt, że pod względem wartości cyfrowej gospodarki jesteśmy najwięksi w regionie nie powinien nas jednak usypiać. Bo w przeliczeniu na mieszkańca wypadamy znacznie gorszej. Analizowane wyżej wskaźniki DESI i inne dane wyraźnie to pokazują. Polska musi przyspieszyć swoją transformację cyfrową.

wój może zależeć od jej drugiego komponentu, czyli ICT (teleinformatyka), a konkretniej wydatków rządów i firm ze wszystkich branż na sprzęt, oprogramowanie, infrastrukturę i powiązane z nimi usługi. Kluczowe znaczenie mają zwłaszcza takie elementy gospodarki cyfrowej, jak szybki Internet, mobilny dostęp szerokopasmowy, technologie chmurowe, sztuczna inteligencja i big data o szerokim zasięgu oraz dobrze wyszkolona pula talentów i dynamiczny ekosystem biznesowy. Tego wszystkiego mamy zdecydowanie za mało.

Nie tylko my w Polsce. Cała Unia Europejska musi się zmobilizować, aby dać radę w technologicznym wyścigu z Ameryką i Azją.

„O ile zarówno Azja, jak i Stany Zjednoczone inwestują ogromne kwoty w nowe technologie komunikacyjne, to Unia Europejska pozostaje w tyle w zakresie modernizacji swojej infrastruktury cyfrowej. Gospodarka przyszłości jest w znaczącym stopniu gospodarką cyfrową. Ukończenie budowy Jednolitego Rynku Cyfrowego będzie miało zatem zasadnicze znaczenie dla wydajności i konkurencyjności UE” – pisali już w 2015 r. autorzy z Europejskiego Systemu Analiz Strategicznych i Politycznych (ESPAS) [w raporcie „2030. Światowe tendencje do 2030 r.: czy UE jest w stanie sprostać przyszłym wyzwaniom?”](#). I odpowiedzieli, że bez przyspieszenia cyfryzacji – nie jest.

„Mamy w Europie długą historię sukcesów technologicznych i innowacji. Mamy duże firmy, mamy bardzo silny przemysł. I w Europie bardzo dbamy o prawa jednostki i nasze wartości. A strategia cyfrowa, którą dziś przedstawiamy, polega na połączeniu wszystkich tych kropek (...).”

[Ursula von der Leyen](#), przewodnicząca Komisji Europejskiej o nowej strategii KE „Kształtowanie cyfrowej przyszłości Europy”, 20.02.2020

„Mamy bardzo duży potencjał, objawiający się szeroką grupą specjalistów z branży IT, którzy są na świecie dobrze znani i ceni. Naszą wizytówką jest bez wątpienia przemysł gier komputerowych, w którym to obszarze jesteśmy jedną ze światowych potęg. Warto rozwijać tę specjalizację, jak również wiele rozmaitych cyfrowych usług. Mamy kompetencje i wiedzę, by w wypadku niektórych wybić się na czoło stawki” – [uważa prof. Mariusz Orłowski](#), wykładowca i badacz fizyki półprzewodników z Virginia Tech University w Stanach Zjednoczonych. I to wybiecie się na przód stawki jest naszym największym wyzwaniem.

Autorzy wspomnianego raportu McKinsey podkreślili, że dotychczasowe wzrosty w polskiej gospodarce cyfrowej były napędzane głównie rozwojem e-handlu. Jej dalszy roz-

Komisja i Parlament Europejski z pełną świadomością tego wyzwania podejmowały liczne inicjatywy legislacyjne oraz mobilizowały środki finansowe na wsparcie transformacji cyfrowej biznesu i sektora publicznego w ramach strategii Jednolitego Rynku Cyfrowego. Jednak w obecnej dekadzie jako Europa nadal jesteśmy w tyle za globalnymi konkurentami.

„W Europie działają liczne bardzo efektywne firmy, jednak w porównaniu do amerykańskich odpowiedników rosną wolniej, przynoszą mniejsze zyski i mniej inwestują w badania i rozwój (...). W latach 2014-2019 duże europejskie firmy rozwijały się o 40% wolniej niż duże firmy w USA, inwestowały o 8% mniej i wydawały 40% mniej na badania i rozwój” – to

[jedną z konkluzji raportu](#) McKinsey Global Institute z września 2022 r. pod znaczącym tytułem „Zabezpieczanie konkurencyjności Europy: wypełnianie luki technologicznej”.

Polacy o cyfryzacji

Głęboka transformacja cyfrowa ma bardzo wysokie poparcie Polaków. Dowodzą tego wyniki [reprezentatywnego badania](#) Fundacji Digital Poland zamieszczone w jej raporcie „Technologia w służbie społeczeństwu. 2022”.

Aż 80% polskiego społeczeństwa uważa, że nowe technologie i cyfryzacja mogą pomóc rozwiązać najważniejsze problemy, przed jakimi stoi Polska. 93% jest zdania, że dzięki nowym technologiom uda się zminimalizować negatywny wpływ Polski na środowisko. Niemal wszyscy (95%) chcą, by państwo wspierało rozwój cyfryzacji i nowych technologii. 88% jest zdania, że mogą one pomóc w przejściu od węgla do Odnawialnych Źródeł Energi i i energetyki jądrowej.

Zatem korzystny klimat społeczny oraz polityka UE sprzyja przyspieszeniu cyfrowej transformacji w Polsce. Trzeba do tego mobilizacji samych przedsiębiorców, wsparcia rządu i samorządów, współdziałania organizacji społeczeństwa obywatelskiego. Wspólnie należy przełożyć cele i wskaźniki Cyfrowej Dekady na zadania krajowe. Wyzwanie jest poważne, najważniejsze w tej dekadzie, dlatego wymaga myślenia i współpracy ponad podziałami politycznymi.

CYFROWA DEKADA EUROPY

Odpowiedzią na stojące przed Unią wyzwanie dotyczące likwidacji luki technologicznej jest program polityczny Cyfrowa Dekada Europy, uzgodniony przez Komisję, Parlament i Radę Europejską i ogłoszony na początku 2023 r.

Określa on konkretne cele i sposoby realizacji transformacji cyfrowej w Europie do 2030 r. Inicjatywa uwzględnia przyspieszające trendy technologiczne i rosnące w związku z tym potrzeby cyfryzacji, które uwypakowała również pandemia.

Państwa członkowskie UE i Komisja Europejska zajmą się wspólnie lukami w zdolnościach cyfrowych Europy i podejmą wspólne działania i duże inwestycje, aby transformacja cyfrowa nabrała tempa i odpowiedniej skali.

Ten program to obecny cyfrowy kompas Europy wskazujący cztery główne kierunki działania:

1. [poprawa podstawowych i zaawansowanych umiejętności cyfrowych obywateli](#); do 2030 r. co najmniej 80% wszystkich dorosłych powinno mieć podstawowe umiejętności cyfrowe, a w UE ma być zatrudnionych 20 mln specjalistów ICT, przy czym więcej kobiet powinno podejmować pracę w tym sektorze;
2. [poprawa wykorzystania nowych technologii](#), takich jak sztuczna inteligencja, big data i chmura w przedsiębiorstwach UE, w tym z sektora MŚP; do 2030 r. wszystkie gospodarstwa domowe w UE powinny mieć łączność gigabitową, a wszystkie zaludnione obszary powinny być objęte siecią 5G; produkcja najnowocześniejszych i zrównoważonych półprzewodników w Europie powinna stanowić 20% światowej produkcji; w UE należy wdrożyć 10 tys. neutralnych dla klimatu, wysoce bezpiecznych węzłów brzegowych (to centra danych realizujące obliczenia najbliżej jak to możliwe miejsc ich zbierania, tzw. edge computing); Europa powinna mieć swój pierwszy komputer kwantowy;
3. [postęp w zakresie łączności, informatyki i infrastruktury danych w UE](#); do 2030 r. trzy czwarte firm powinno korzystać z usług przetwarzania w chmurze, big data i sztucznej inteligencji; ponad 90% MŚP powinno korzystać z technologii cyfrowych na co najmniej podstawowym poziomie; liczba jednorozców (firm o wartości co najmniej 1 mld dol.) w UE powinna się podwoić;
4. [udostępnienie usług publicznych w Internecie](#); do 2030 r. wszystkie kluczowe usługi publiczne powinny być dostępne online; wszyscy obywatele będą mieli dostęp do swojej e-dokumentacji medycznej; a 80% obywateli powinno korzystać z rozwiązania eID (możliwości cyfrowej identyfikacji w usługach online).

Stan realizacji tych celów i zadań będzie na bieżąco monitorowany i raz do roku raportowany, a odchylenia i nieefektywności Komisja Europejska wraz z państwami członkowskimi będzie eliminować. Wiele z potrzebnych Europie dużych inwestycji w tym obszarze będzie realizowanych w ramach projektów transgranicznych.

Europejscy liderzy są przekonani, że zaplanowana w ten sposób transformacja cyfrowa wzmocni konkurencyjność Europy i jej zdolność do współkształtowania uniwersalnych standardów, a przede wszystkim umieści Europę w czołówce światowych liderów nowych technologii.

WYZWANIA DLA PRZEDSIĘBIORCÓW

Czy program Cyfrowej Dekady Europy może realnie pomóc polskim przedsiębiorcom? Jaki jest ich stan wiedzy na ten temat? Na które z jego elementów powinni zwrócić szczególną uwagę?

Z wywiadów przeprowadzonych na potrzeby tego opracowania wśród kilkunastu firm działających w Polsce wynika, że programy polityczne tworzone w Brukseli i Warszawie oraz idące za nimi regulacje docierają do nich słabo. Niemal wszyscy indagowani uważają, że Unia Europejska ustanawia za dużo aktów prawnych dotyczących działalności gospodarczej. Ich zdaniem rząd w Warszawie dodatkowo dorzuca do tego swoje wymogi. W efekcie powstaje gąszcz przepisów sprawiających wrażenie, że mimo dobrych intencji prawodawcy raczej utrudniają niż ułatwiają życie adresatom. Zwłaszcza w sektorze MŚP „inflacja dyrektyw” (określenie jednego z rozmówców) skutkuje przekonaniem, że regulacje gospodarcze są często oderwane od realiów codziennej działalności firm.

Z drugiej strony wszyscy nasi rozmówcy bardzo doceniają szansę, jakie stwarza JRC, w tym możliwość sprzedawania przez Internet produktów i usług w całej Unii Europejskiej, likwidację barier w przesyłaniu danych czy europejskie przelewy SEPA. Jeśli jeszcze z tego nie korzystają (chodzi głównie o MŚP), to tak definiują tego powody:

- brak wiedzy na tematy podatkowe i celne, niedostateczne wsparcie w tym zakresie ze strony urzędów i instytucji;
- trudny dostęp do informacji na temat potencjału i kondycji ewentualnych partnerów biznesowych w przypadku transakcji online B2B;
- za trudne wymogi dużych platform wobec niewielkich firm chcących sprzedawać produkty za ich pośrednictwem;
- wysokie koszty logistyki, cyberbezpieczeństwa oraz promocji produktów i usług na rynkach zagranicznych.

Te problemy nie są na ogół szczególnymi barierami dla dużych firm. Coraz chętniej podejmują one e-handel tran-

sgraniczny. Ich obecne zainteresowanie koncentrują się na najnowszych działaniach i regulacjach UE związanych ze sztuczną inteligencją, transgranicznym przesyłem danych, ochroną praw autorskich w obrocie międzynarodowym. Doceniają starania organów UE w zakresie ochrony mniejszych podmiotów na rynku zdominowanym przez globalne platformy cyfrowe.

Jednocześnie stawiają zasadnicze pytania, na które ich zdaniem powinna odpowiedzieć wspólna debata środowisk biznesowych, rządu i Komisji Europejskiej:

- [Z raportu Mc Kinsey](#) wynika, że przedsiębiorstwa europejskie łącznie osiągają gorsze wyniki w porównaniu z firmami z USA: rozwijają się wolniej, generują niższe zyski i inwestują mniej w badania i rozwój. UE od 20 lat podejmuje wysiłki na rzecz zmniejszenia tej luki. Co trzeba wspólnie zrobić, żeby tym razem się udało?
- Mimo obchodzonego właśnie 30-lecia Jednolitego Rynku UE wciąż występują na nim istotne luki i bariery. Czy w obecnych warunkach politycznych można je wyeliminować? Jeśli tak, to jakich trzeba użyć w tym celu środków i narzędzi? Jeśli nie, to jak zrealizować program Cyfrowej Dekady Europy mimo istniejących ograniczeń?
- Cyfrowy kompas Europy wskazuje przedsiębiorstwom w Polsce atrakcyjne możliwości pogłębiania ich cyfrowej transformacji. Co trzeba realnie zrobić, aby skorzystała z tego istotna dla jakościowej zmiany w całej gospodarce liczba firm, w tym z sektora MŚP?
- Jak skuteczniej uruchamiać w przedsiębiorstwach popyt na najnowsze technologie usprawniające biznes oraz umożliwiające im zrównoważony rozwój, takie jak aplikacje sztucznej inteligencji, big data, Internet rzeczy, *edge computing*, rozwiązania chmurowe, a w nieodległej przyszłości obliczenia kwantowe?

Z odpowiedzi na te pytania powinien wyłonić się plan działania rządu i samych przedsiębiorstw. Bez tego proces cyfrowej transformacji polskiej i europejskiej gospodarki nie przyspieszy.

Wydawca**Fundacja Centrum Stosunków Międzynarodowych**

ul. Ogrody 24, 03-994 Warszawa, e-mail: info@csm.org.pl

Warszawa, kwiecień 2023 r.

O autorach

Zbigniew Gajewski, partner w Ośrodku THINKTANK. Publicysta ekonomiczny, analityk wpływu nowych technologii na biznes i życie społeczne. Autor raportów i analiz dotyczących rozwoju sztucznej inteligencji oraz przemian rynku pracy. Od 2011 r. współtworzył Europejskie Forum Nowych Idei w Sopocie jako jego inicjator i dyrektor. Kierował programem i organizacją Forum przez sześć pierwszych edycji. Członek Rady Programowej Fundacji Inicjatyw Społeczno-Ekonomicznych.

Bruno Surdel, starszy analityk w Centrum Stosunków Międzynarodowych. Politolog i historyk, doktor nauk humanistycznych. Absolwent Uniwersytetu Warszawskiego. W latach 2011–2016 wykładowca Uniwersytetu Zirve w Gaziantep (Turcja). Kilkakrotnie wizytujący profesor w: Chińskiej Akademii Nauk Społecznych w Pekinie – National Institute of International Strategy; w Szanghaju: Shanghai International Studies University oraz w Renmin University (Pekin).

